

اخلاق حرفه‌ای ویژه فرماندهان بسیج

محمدحسن فاطمی راد

حامد صفاری

نشر واثیا

سرشناسه	: فاطمی زاده محمدحسین، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: اخلاق حرفه‌ای و ره فرماندهان بسیج / محمدحسین فاطمی‌زاده، حامد صفاری.
مشخصات نشر	: تهران : وائپا، ۱۳۸۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۰ ص. ۴؛ ۱۷۰ ص. ۴؛ ۲۱/۵۰ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۵۶۴-۷۸-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فنیفا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۶۱.
موضوع	: بسیجیان -- اخلاق حرفه‌ای
موضوع	: Iran -- Professional ethics -- Militia
موضوع	: نیروهای مسلح -- بسیج -- مدیریت
موضوع	: Iran -- Militia -- Mobilization -- Management -- Armed forces
موضوع	: بسیجیان -- اخلاق
موضوع	: Iran -- Militia -- Ethics
شناسه افزوده	: صفاری، حامد، ۱۳۶۶ -
رده بندی کنگره	: UA ۹۱۵ الف/ ۱۳۹۵۹ ۲ف
رده بندی دیویی	: ۳۵۵/۲۸۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۲۲۲۲۸۵

اخلاق حرفه‌ای و دژه فرماندهان بسیج
نویسندگان: محمدحسن فاطمی راد - حامد صفاری

شابک: ۷۷۲۵۷۵۱۷ - ۶۰۰-۶۵۶۴-۹۷۸

نوبت چاپ: اول بهار ۱۳۹۵

تعداد رگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

نشر و انیا: خیابان جمهوری خیابان منیری جاوید شماره ۱۰

تلفن: ۰۹۱۲۱۸۶۶۵۵۸-۶۶۹۱۵۳۱۱-۶۶۹۵۱۶۴۳

مرکز پخش: خیابان شهید مدنی، خیابان وحیدیه، میدان تسلیحات، کوچه

مسجد جامع فاطمیه غربی، روبروی مسجد، ساختمان پزشکان فاطمیا، طبقه سوم

تلفن ۷۷۲۵۷۵۱۷ - ۰۹۱۲۵۵۸۰۱۰۳

مرکز رصد روان‌شناسی اسلامی

فروش اینترنتی www.ketab.ir

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه
۱۵	مدیریت و معانی آن
۱۶	تعریف علم مدیریت
۱۸	مدیریت (فرماندهی) و اسلام
۱۸	برورت و اهمیت فرمانده (مدیر) در اسلام
۱۸	شیع و ضرورت مدیریت
۱۹	به تمایز مدیریت اسلامی با سایر مکاتب مدیریت
۲۰	اخلاق حجتی و فرمان بسج
۲۱	اخلاق رفه‌ای و سازمان‌هایی نظیر بسیج
۲۵	۱- سردمداری
۲۶	۲- اخلاق فرماندهی
۲۶	۳- اجرای عدالت
۲۶	۴- ساده زیستی و زهد
۲۸	۵- رعایت حال محرومان
۲۸	۶- عفو و گذشت و مدارا با عموم جاسه
۲۸	۷- ارتباط نزدیک با مردم
۲۹	۸- اولویت بندی اشتغالات
۲۹	۹- اطاعت الهی
۲۹	۱۰- عدم ترس از برکناری
۳۰	۱۱- حفظ و حراست از بیت المال و ارزش‌های اسلامی
۳۰	۱۲- اصل ایمان گرایی و خدا محوری
۳۳	۱۳- اصل وحدت و هماهنگی
۳۳	۱۴- حق گرایی یا عدم تقدم بر خدا و رسول (ص)
۳۴	۱۵- اصل اختیار و مسئولیت
۳۵	۱۶- اصل عمل و تلاش
۳۶	۱۷- اصل آخرت گرایی
۳۶	۱۸- اصل هدایت و رهبری
۳۷	۱۹- بشارت و انداز

۲۸	۲۰. اعمال مدیریت براساس اختیار نیروها
۲۹	۲۱. اعمال مدیریت بر اساس بصیرت نیروها
۴۱	۲۲. تدبیر و تدبیر
۴۲	۲۳. اصل مشورت
۴۳	۲۴. تحزب و سازماندهی
۴۳	۲۵. مسئولیت متقابل
۴۴	۲۶. آیت و بنوت {پذیر بودن فرمانده}
۴۴	۲۷. امر به معروف و نهی از منکر
۴۵	۲۸. دبه محاسبه
۴۵	۲۹. خنجر و شهود
۴۶	۳۰. قسط و عدل
۴۷	۳۱. مدارا
۴۸	۳۲. قاطعیت در طبع و ادب
۴۹	۳۳. آموزش مستمر
۵۰	۳۴. ارزش مداری
۵۱	۳۵. توکل بر خدا
۵۱	۳۶. حسن سابقه
۵۲	۳۷. حفظ عزت نفس
۵۲	۳۸. حفظ حرمت انسان
۵۳	۳۹. رعایت بیت المال
۵۳	۴۰. رعایت حقوق دیگران
۵۵	۴۱. توجه به محرومین
۵۵	۴۲. اعتماد به نفس مدیر
۵۶	۴۳. تواضع و فروتنی
۵۶	۴۴. خیرخواهی
۵۷	۴۵. صداقت و راستی
۵۷	۴۶. ساده زیستی
۵۸	۴۷. خودسازی
۵۸	۴۸. وفاداری
۵۹	۴۹. رازداری و خطا پوشی
۵۹	۵۰. ادای تکلیف

۶۰	۵۱. تغافل.....
۶۰	۵۲. انصاف.....
۶۰	۵۳. مدیر باید نیرو یاب و انسان شناس باشد.....
۶۱	۵۴. پابندی به ضوابط به جای روابط.....
۶۱	۵۴. تبعیت منابع فرد از منفعت جمعی.....
۶۲	۵۵. انضباط و نظم.....
۶۳	۵۶. تقسیم کار.....
۶۳	۷. قدرت اجبار.....
۶۴	۵۷. سبب مسئولیت با اختیار.....
۶۵	۵۸. امانت.....
۶۶	۶۰. حلاقه در مدیر.....
۶۷	۶۱. سلسله مراتب.....
۶۷	۶۲. اولویت رفاه مردم را احاطه به آن‌ها.....
۶۸	۶۳. توانایی‌ها و خدایه لازم برای مدیر.....
۶۹	۶۴. خوش بینی.....
۶۹	۶۵. موانست و توجه به افراد.....
۷۰	۶۶. حقوق و پاداش عادلانه.....
۷۱	۶۷. قدرت مرجعیت.....
۷۱	۶۸. اصل تعادل در همه امور.....
۷۲	۶۹. ارزشیابی و نظارت ارزیابی عملکرد.....
۷۴	۷۰. خود ارزیابی.....
۷۴	۷۱. تناسب شغل با فرد.....
۷۵	۷۲. تشویق و تنبیه.....
۷۶	۷۳. ارتباط کنترل با برنامه ریزی.....
۷۶	۷۴. موانست با نخبگان و شایسته سالاری.....
۷۷	۷۵. استقامت و علاقه به کار.....
۷۹	۷۶. سعه صدر.....
۸۱	حلم و بردباری.....
۸۲	مقاومت در برابر مشکلات.....
۸۲	تحمل افکار مخالف.....

۸۳	تواضع و فروتنی
۸۳	حسن خلق و گشاده رویی
۸۶	رفق و مدارا
۸۶	عفو و بخشش
۸۷	انتقاد پذیری
۸۷	وفای به عهد
۸۸	قاطعیت
۸۹	تغافل و چشم پوشی
۹۰	تفقد و رسیدگی به نیرنگ انسانی (بازرسی)
۹۱	ارزشهای اخلاقی در دین
۹۲	۷۸. اولویت بندی
۹۳	۷۹. اصل علم و آگاهی در امور
۹۳	۸۰. انگیزش در مدیریت
۹۴	اسلام و روش های ایجاد انگیزش توسط فرماندهان
۹۴	تقویض اختیار
۹۵	استفاده از سیستم تشویق و تنبیه
۹۵	شرط کلی تنبیه
۹۶	تنبیه غیر مجرمان
۹۷	تشویق برای امتیازات شخصی یا ارزشمندی کار
۱۰۱	مهربانی
۱۰۲	سیستم را از لحاظ رعایت برابری چک کردن
۱۰۲	روابط دوستانه
۱۰۲	خودشناسی
۱۰۳	تخصص گرایی

۱۰۳	 مسئولیت پذیری
۱۰۳	 رسیدگی به امور
۱۰۳	 عوامل سه گانه انگیزش
۱۰۴	 ۸۱. اخلاق اسلامی در امور
۱۰۴	 ۸۲. گذشته نگری و آینده نگری
۱۰۵	 ۸۳. برنامه ریزی
۱۰۶	 ۸۴. خدا محوری و تقوا
۱۰۷	 ۸۵. داشتن حسن شهرت و نداشتن سوء پیشینه
۱۰۸	 ۸۶. پاکی و صلاحیت خانوادگی
۱۰۸	 ۸۷. شخصیت و مدیریت
۱۰۹	 ۸۸. میوه روزه و سر تفکر
۱۱۰	 ۸۹. دوری از خرافات
۱۱۱	 ۹۰. پرهیز از خشنودی
۱۱۱	 ۹۱. گریز از خودخواهی
۱۱۲	 ۹۲. نیروی تبلیغات
۱۱۲	 ۹۳. پاکیزگی اطرافیان
۱۱۳	 ۹۴. اعتدال در خوش بینی
۱۱۳	 ۹۵. ترفیع زیردستان
۱۱۴	 ۹۶. بیشگامی در امور مربوط به مکتب خویش
۱۱۴	 ۹۷. دخالت و حضور مستقیم فرمانده در برخی امور و کارکنان
۱۱۴	 الف) دخالت و حضور مستقیم فرمانده در غیر میدان جنگ
۱۱۵	 ب) در دسترس نیروها قرار گرفتن
۱۱۵	 وارد کارزار شدن فرمانده در خط مقدم و تنگناها
۱۱۶	 ۹۸. خستگی ناپذیری
۱۱۷	 ۹۹. پرهیز از ریاست طلبی
۱۱۷	 ۱۰۰. انتخاب معاونان شایسته
۱۱۸	 آفات فرماندهی
۱۲۱	 سخن پایانی
۱۲۳	 پیوست ۱

وظایف راهبردی بسیج را از منظر فرماندهی کل قوا بیان نمایند؟ ۱۲۳

پیوست ۲ ۱۳۱

دیدار فرمانده کل قوا با فرماندهان و مسئولان سپاه پاسداران ۱۳۱

پیوست ۳ ۱۳۵

بیانات رهبری در دیدار فرماندهان عالی رتبه‌ی نیروهای نظامی و انتظامی ۱۳۵

پیوست ۴ ۱۴۹

بیانات جری در دیدار فرماندهان سپاه پاسداران ۱۴۹

منابع ۱۶۱

www.ketab.ir

مقدمه

از دیرباز و از زمانی که آدمی پا به عرصه جهان نهاد و زندگی جمعی و گروهی را آغاز کرد، فکر سرپرستی و مدیریت در اذهان پرورش یافت تا جایی که امروزه تحقق اهداف هر سازمانی وابسته به مدیریت آن سازمان و چگونگی اداره‌ی آن به وسیله‌ی افراد شایسته و مجرب می‌باشد. البته مدیریت به اداره‌ی زندگی مادی منحصر نمی‌شود، بلکه در امور معنوی هم ضرورت دارد. خداوند مدیرانی چون انبیاء را برای هدایت مردم فرستاد و آنان با اینکه بیشتر داعیه معنوی داشتند، در حد قابل توجهی در مدیریت اجتماع هم موفق بودند و جوامع خود را به سوی رشد و تکامل و پویایی سوق می‌دادند. سرور مدیریت حضرت علی (ع) می‌فرماید: والی ظالم و غاصب بهتراست از فتنه و آشوبی که تداوم یابد (درایتی، ۱۳۷۸، ص ۴۶۴).

مدیران حکومت و دولتمردان جامع‌الاساسی مجریان قانون الهی می‌باشند، به لحاظ تقدس این مقام، یک عمل شایسته آنان می‌تواند ضایعه‌ای جبران ناپذیر بر روند اجرای احکام در جامعه وارد آورد. از سوی دیگر هرگاه مردم از مدیران جامعه، تقوا، عدالت، صداقت، راستی و... شاهد کنند به اساس حکومت معتقد خواهند شد و با جان و دل، خود را در صف همکاری با دولت و دولتمردان خواهند داشت (نصیری، ۱۳۸۸، ص ۵۰). از این رو انتخاب و انتصاب مدیران شایسته از مهم‌ترین و حساس‌ترین مسائل در فرایند کار هر سازمانی خواهد بود؛ که برای آن معیارها و ملاک‌هایی است تا افراد واجد شرایط و با لیاقت، تصدی امور را به دست گیرند (تصدیقی، ۱۳۸۴، ص ۳۴۲).

این معیارها با توجه به ارزش حاکم و جهان بینی جوامع متفاوت می‌باشد، ولی در اسلام، چون جایگاه انسان بسیار بالاست و به تعبیری اشرف

مخلوقات است، بنابراین هدف، تعالی و تکامل انسان برای رسیدن به چنین مقامی می‌باشد. پس با توجه به دیدگاه‌های مختلف در جوامع مختلف نسبت به انسان و تبع آن گزینش مدیران در سازمان‌ها، می‌توان گفت که ملاک‌های انتخاب مدیران لایق و شایسته در جوامع متفاوت خواهد بود. در جوامع اسلامی به دلیل وجود منابع غنی دینی از جمله قرآن کریم و رهنمودهای اهل بیت عصمت و طهارت (ع) در تعیین معیارهای شایستگی مدیران، بهره‌گیری از این منابع ضروری می‌باشد. یکی از شخصیت‌های موثر در بحث تبیین معیارهای شایستگی انتخاب کارگزاران حکومتی، شخصیت والای امام علی (ع) است (زهرة موسی زاده، ۱۳۸۸). نهج‌البلاغه سرشار از اندیشه‌های دینی، سیاسی و علوم و فنون است. این کتاب مهم بعد از قرآن و حدیث پیرمیر (ص) از مهمترین منابع اندیشه اسلامی به شمار می‌رود. نامه ۵۳ نهج‌البلاغه که یک فرمان حکومتی از جانب آن حضرت به مالک اشتر، است مصداق غنی این موضوع می‌باشد که به گونه مستقیم به معیارهای گزینش بسیاری از مقامات مدیریتی جامعه می‌پردازد.

فرماندهان بسیجی در عملکردشان با ربردستان با پاره‌ای از مسائل جاری نظامی آن رو به‌رو میشوند که عرف اخلاقی نظامی آنها را پذیرفته ولی با آموزه‌های اخلاقی اسلامی تراحم دارند یا برخورد می‌کنند. از این‌رو فرماندهان بسیجی مسلمان دچار تردید اخلاقی در برخی مسائل میشوند، مسائلی، چون تنبیه‌های همگانی مجرمان و غیرمجرمان، رفتار اطلاعاتی با دوستان صمیمی که میتواند منافقانه باشد. هدف از این پژوهش نیز یاری رساندن فرماندهان برای تصمیم‌گیری درست در این مسائل با محوریت دیدگاه‌های امام علی (ع) در نهج‌البلاغه است.

فرماندهای را در نظر بگیرید که نیروهایش را مانند فرزندانش دوست داشته و تمایل دارد با آنان صمیمی و بی‌تکلف بوده و آنان حرف دلشان را راحت به او بگویند.